

Nr 19

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda hemställan rörande anslag till Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård jämte i ämnet väckta motioner.

Kungl. Maj:t har i årets statsverksproposition (IX ht p. 89, s. 225—226) föreslagit riksdagen att till Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

I samband med denna anslagspunkt har utskottet behandlat följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

a) I: 28 av herr *Spetz m. fl.*, likalydande med II: 36 av herr *Staxäng m. fl.*, i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville verkställa utredning rörande vissa i motionerna närmare angivna ändringar av gällande bestämmelser på området samt till riksdagen inkomma med de förslag vartill utredningen kan giva anledning;

b) I: 366 av herr *Persson, Johan, m. fl.*, likalydande med II: 308 av herr *Ahman m. fl.*, vari yrkats, att riksdagen ville besluta, att maximigränsen för taxerad inkomst för djurägare, som må komma i åtnjutande av bidrag av förevarande anslag, måtte höjas till 7 000 kronor samt att anslaget måtte uppräknas i enlighet härmed.

Yrkandena i motionerna I: 28 och II: 36 går ut på en utredning av möjligheterna *dels* att lämna bidrag även i de fall, då sjuka djur intages för vård vid djursjukhus och provinskliniker, *dels* att överflytta prövningen av förutsättningarna för åtnjutande av ifrågakvarande bidrag från vederbörande veterinär till kommunal myndighet.

Beträffande de skäl, som motionärerna åberopat till stöd för yrkandena, får utskottet hänvisa till framställningen i motionerna.

Över motionerna har utskottet låtit inhämta yttranden från statskontoret, veterinärstyrelsen och Hushållningssällskapens förbund. Därjämte har över motionerna I: 28 och II: 36 efter remiss yttranden avgivits av Svenska landskommunernas förbund, Riksförbundet Landsbygdens folk och Småbrukarnas riksförbund.

Veterinärstyrelsen har hemställt, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 800 000 kronor. Styrelsen framhåller därvid, att belastningen å anslaget under de sistförflutna fyra budgetåren — omkring 991 000, 892 000, 718 000 samt 637 000 kronor — visserligen visat en starkt nedgå-

ende tendens. Emellertid torde pågående utredning om veterinärtaxan jämväl komma att beröra frågan om möjligheterna att förbilliga djursjukvården för avlägset boende djurägare. Med hänsyn härtill anser styrelsen, att någon ändring av medelsanvisningen under anslaget icke bör vidtagas innan ställning tagits till de förslag, nyssnämnda utredning må komma att framlägga.

Statskontoret har i remissyttrande icke funnit veterinärstyrelsens förevarande förslag giva anledning till särskilt uttalande.

Departementschefen har ansett, att — även med beaktande av vad veterinärstyrelsen anfört — anslaget torde kunna minskas med 100 000 kronor till 700 000 kronor för nästa budgetår.

Över motionerna I: 28 och II: 36 har *statskontoret* i sitt yttrande, dagtecknat den 7 mars 1956, föreslagit att motionerna ej skall föranleda någon riksdagens åtgärd. Som motivering härför har ämbetsverket anfört i huvudsak följande.

Den av motionärerna väckta frågan om sådan utvidgning av området för ifrågavarande statsbidragsgivning, att bidrag kan ifrågakomma även vid anlåtande av i motionerna avsedda institutioner för vård av sjuka djur, förtjänar enligt statskontorets mening att närmare övervägas. Ämbetsverket vill erinra om att 1954 års veterinärtaxeutredning torde komma att till behandling upptaga olika önskemål om vidgade möjligheter för mindre bemedlade att erhålla statsbidrag till djursjukvård. Motionärernas förslag i förevarande del synes lämpligen böra beaktas av veterinärtaxeutredningen vid fullgörandet av dess uppdrag och bör alltså ej föranleda särskild utredning.

Motionärernas yrkande om ändrat förfarande vid prövning av förutsättningarna för att djurägare skall komma i åtnjutande av här ifrågavarande statsbidrag kan statskontoret däremot ej understödja. Enligt statskontorets mening bör nämligen av principiella skäl ej ifrågakomma att lämna kommunalt organ befogenhet att — i vissa fall efter skönsmässig prövning — besluta om utgivande av statsbidrag.

Veterinärstyrelsen har i sitt den 29 februari 1956 dagtecknade yttrande över motionerna I: 28 och II: 36 förordat, att motionerna icke måtte föranleda annan åtgärd än att desamma tillställas utredningsmannen för avgivande av förslag till ny veterinärtaxa för att av honom tagas under övervägande vid fullgörande av uppdraget. Därvid har styrelsen anfört bl. a. följande.

I maj 1954 föranstaltade Kungl. Maj:t om utredning för åstadkommande av ny veterinärtaxa. Till utredningsman förordnades byråchefen i veterinärstyrelsen C. S. Lindström. Sedermera har från riksdagens sida uttalats *dels* att vissa i motioner till 1954 års riksdag framförda synpunkter rörande de avsevärda resekostnader för veterinärbesök, som djurägare boende långt från distriktsveterinärens stationeringsort hade att erlagga, lämpligen borde beaktas vid översynen av veterinärtaxan (JoU 1954: 15), *dels* att de i motioner till 1955 års riksdag uttalade önskemålen om en utvidgning av möjligheten för mindre bemedlade att erhålla statsbidrag till djursjukvård av utskottet förväntades komma att övervägas av veterinärtaxeutredningen (JoU 1955: 14).

Enligt vad styrelsen hos utredningsmannen inhämtat är det hans avsikt att till övervägande upptaga jämväl nu omförmälda spörsmål rörande utvidgning av det statliga stödet till mindre bemedlades djursjukvårdskostnader samt om åstadkommande av lindring i avlägset boendes kostnader för veterinärbesök. Såsom framgår av den till 1956 års riksdag framlagda berättelsen rörande bland annat kommittéernas arbeten beräknas veterinärtaxeutredningen bli slutförd under första halvåret 1956.

I sitt yttrande den 13 mars 1956 över motionerna I: 28 och II: 36 har *Hushållningssällskapens förbund* anfört i huvudsak följande.

I motionerna hemställes om utredning angående möjligheten för mindre bemedlade att erhålla lindring i kostnaderna för djursjukvård jämväl då sjuka djur intages för vård vid djursjukhus och provinskliniker. De erfarenheter, som hittills vunnits beträffande stationära djurvårdsanstalter, talar för att dessa stundom fyller ett mycket angeläget behov. Ifrågavarande anstalter synes sålunda i allt större utsträckning tagas i anspråk för vård av sjuka djur. Detta förhållande kommer förmodligen att medföra upprättandet av ytterligare anstalter av dylikt slag. På grund härav finnes det skäl som talar för att lindring i kostnaderna för djursjukvård för mindre bemedlade utsträcker till att omfatta jämväl kostnaderna för vård av vid djursjukhus och provinskliniker intagna djur. Förbundet anser därför, att det är befogat att statsbidragsfrågan uppmärksammas och att därmed sammanhängande spörsmål utredes.

I motionerna hemställes vidare om ändring i förfarandet vid beviljandet av nu utgående statsbidrag till lindring av kostnaderna för mindre bemedlade. Enligt förbundets mening har emellertid de erfarenheter, som vunnits av nu gällande system, icke påvisat några olägenheter, som kan ge anledning till en ändring. Tvärtom synes systemet enkelt och smidigt. Framhållas må vidare, att det i motionerna skisserade tillvägagångssättet skulle innebära en avsevärd utökning av de administrativa och kamerala arbetsuppgifterna i samband med statsbidragsbeviljningen.

Svenska landskommunernas förbund har i yttrande, dagtecknat den 2 mars 1956, över motionerna I: 28 och II: 36 framhållit bl. a. följande.

Det i motionerna omnämnda sjukstallet i Norsjö i Västerbottens län är nedlagt sedan ett par år tillbaka. Avståndsförhållandena och djurbesättningarnas sammansättning gjorde, att anläggningen icke kunde utnyttjas. Av samma anledning torde för en del år sedan ett sjukstall i Arvidsjaur i Norrbottens län ha nedlagts. Däremot toges enligt uppgift det år 1939 i Änåset, Västerbottens län, anordnade sjukstallet fortfarande i anspråk av tämligen många djurägare. Även om stallets utrustning icke är fullständig, överträffar dock utrustningen vad veterinären kan medföra vid besök ute i distriktet. Sjukstallet i Änåset liksom institutionerna för kvalificerad djursjukvård på sydligare breddgrader synes fylla en viktig funktion i strävandena att åstadkomma en rationell djursjukvård.

Det synes vara odiskutabelt, att statsbidrag till djursjukvård vid klinik är lika berättigat som vid ambulatorisk vård. De djursjukdomsfall, som behandlas vid klinikerna, utgöres enligt uppgift ofta av sådana fall, där djuret fått i sig vassa föremål, spik, ståltråd och dylikt. Vårdtiden brukar röra sig om ett tiotal dagar, och kostnaden inklusive transporter uppgår till cirka 200 kronor. De höga kostnaderna avskräcker åtskilliga av de mindre djurägarna, och om de operativa ingreppen icke kan företagas hemma på gården, kan det bli fråga om en förlustbringande nedslaktning.

De nuvarande bestämmelserna bör sålunda enligt förbundets mening ändras för att ernå det med motionerna avsedda syftet. Därvid bör beaktas, att »civil» djursjukvård lämnas också vid vissa militära sjukstallar och att statsbidrag enligt enahanda grunder bör utgå även i dessa fall. Statsbidraget torde böra utgå till transport- och operationskostnaderna, däremot icke för foder och stallavgifter.

I motionerna har ifrågasatts, att ansökan om statsbidrag skall gå genom kommunal myndighet, varmed närmast torde ha avsetts kommunens styrelse. I december 1952 förekom mellan representanter för medicinalstyrelsen, veterinärläkarföreningen och provinsialläkareföreningen, å ena sidan, och förbundet å andra sidan, överläggningar i anslutning till upprättade utkast till ändrade kungörelser om statsbidrag till mindre bemedlades sjukvårdskostnader och kostnader för djursjukvård. De ifrågasatta ändringarna innebar, att statsbidraget skulle av läkaren respektive veterinären rekvireras hos vederbörande kommunalnämnd. Kommunalnämnden skulle granska räkningar och ansökningar, omedelbart utbetala ersättning och sedan insända handlingarna till länsstyrelsen, som hade att slutligt handlägga statsbidragsärendet och till kommunen utanordna beviljat belopp.

Vid den ifrågavarande överläggningen medgavs från veterinärernas representant, att olägenheterna av dåvarande (= nuvarande) ordning för veterinärernas vidkommande icke vore särskilt framträdande. Statsbidraget till djursjukvården torde i det enskilda fallet regelmässigt vara högre än motsvarande statsbidrag till sjukvårdskostnader, och veterinärerna hade därtill att göra med en stationär befolkningsgrupp. Förbundet förklarade sig icke kunna medverka till den ifrågasatta ändringen främst därför att kommunerna icke annat än i undantagsfall har tillgång till taxeringslängderna under annan tid än under senare halvåret. Ansökningarnas uppgifter skulle därför icke utan besvärlig omgång kunna kontrolleras. Framställningen synes därefter icke ha fullföljts.

Fortfarande anser förbundet, att det icke finnes någon anledning att inkoppla kommunerna på administrationen av detta statsbidrag. Motionen i denna del avstyrkes.

I sitt den 3 mars 1956 dagtecknade yttrande över motionerna I: 28 och II: 36 har *Riksförbundet Landsbygdens folk* anfört i huvudsak följande.

Förbundet delar motionärernas uppfattning beträffande behovet av att bidragsbestämmelserna ändras därhän, att bidrag även må utgå i de fall, då sjuka djur för behandling införes till djurklinik eller annan dylik inrättning och då djurägarens inkomst- och förmögenhetsförhållanden eljest skulle berättiga till bidrag till kostnaden för djursjukvården.

Som framhålls i motionerna har denna form av djursjukvård växt fram under senare år, och detta torde vara orsaken till att nu gällande bidragsbestämmelser icke är tillämpliga i här berört fall.

Emellertid väcktes vid 1954 års riksdag motioner angående utredning av kostnaderna för veterinärvården. Riksdagen avslog motionerna under hänvisning till att de i motionerna framförda synpunkterna borde beaktas vid den översyn av veterinärtaxan, som då avsåges komma till stånd. Denna utredning angående veterinärtaxan pågår för närvarande. Förbundet tillstyrker den i motionerna begärda översynen av bidragsbestämmelserna och hemställer samtidigt, att denna översyn måtte samordnas med den pågående utredningen angående veterinärtaxan.

Beträffande de i motionerna berörda formerna för utlämnande av bidrag delar förbundet icke motionärernas synpunkter. Det torde väl alltid vara

ömtåligt att granska medmänniskors ekonomiska förhållanden. Enligt förbundets uppfattning torde det för en djurägare dock icke kännas mindre besvärande att redovisa sin ekonomiska ställning inför en kommunal myndighet än inför veterinären. Tvärtom torde det kännas lättare att inför en helt utomstående (såsom veterinären) redovisa den ekonomiska situationen än inför en kommunal myndighet, där det då blir sockenbor och grannar som skall fälla avgörandet. Därest behovsprövningen beträffande bidrag skall bibehållas, anser förbundet, att bidragen liksom hittills skall utgå genom att djurägaren till veterinären endast erlägger visst maximerat belopp.

Småbrukarnas riksförbund har i sitt den 12 mars 1956 dagtecknade yttrande över motionerna I: 28 och II: 36 instämt i motionernas syfte och har intet att erinra mot en utredning i enlighet med de av motionärerna angivna riktlinjerna.

Över motionerna I: 366 och II: 308 har *statskontoret* i sitt den 7 mars 1956 dagtecknade yttrande avstyrkt bifall till motionärernas yrkanden. Därvid har ämbetsverket framhållit bl. a. följande.

Förslag om höjning av maximigränsen i inkomsthänseende för åtnjutande av förevarande statsbidrag framfördes motionsvägen vid 1955 års riksdag. Vid behandlingen av motionerna framhöll jordbruksutskottet i sitt utlåtande nr 14, att då den senaste ändringen av inkomstgränsen trätt i kraft så nyligen som den 1 januari 1953 ytterligare erfarenhet borde vinnas, innan angivna spörsmål upptoges till förnyad prövning. Utskottet hänvisade vidare till att 1954 års veterinärtaxeutredning torde komma att beröra jämväl frågan om möjligheten att förbilliga djursjukvården för avlägset boende djurägare och uttalade sin förväntan, att därvid även de i motionerna framförda synpunkterna komme att övervägas. Med hänsyn härtill hemställde utskottet, att motionerna i angiven del icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd, vilket även blev riksdagens beslut.

Såsom framgår av propositionen 1952: 44 har den nuvarande inkomstgränsen bestämts med hänsynstagande till inkomstläget under år 1951. Den förändring i penningvärdet, som därefter inträtt, synes — räknad efter höjningen av konsumentprisindex — utgöra endast omkring nio procent. Statskontoret kan vid sådant förhållande ej finna tillräckliga skäl nu föreliggande för en förnyad jämkning av bidragsbestämmelserna. Vad utskottet anförde beträffande fjolårets motioner äger alltjämt giltighet.

I sitt förut nämnda yttrande den 29 februari 1956 har *veterinärstyrelsen* förordat, att jämväl motionerna I: 366 och II: 308 icke måtte föranleda annan åtgärd än att desamma tillställas utredningsmannen för avgivande av förslag till ny veterinärtaxa för att av honom tagas under övervägande vid fullgörande av uppdraget.

Slutligen har *Hushållningssällskapens förbund* i sitt yttrande den 13 mars 1956 över motionerna I: 366 och II: 308 framhållit i huvudsak följande.

Frågan om höjning av maximigränsen för taxerad inkomst för djurägare, som må komma i åtnjutande av bidrag för lindring av kostnaderna för djursjukvård, varom yrkas i motionerna I: 366 och II: 308, var även i fjol föremål för riksdagens prövning. Något beslut om höjning fattades dock icke. I ett i ärendet till utskottet den 11 mars 1955 avgivet yttrande framhöll för-

bundet, att med hänsyn till penningvärdesförsämringen och den begränsning i antalet till lindring berättigade mindre jordbrukare, som denna medförde, en höjning av inkomstgränsen till 5 500 kronor vore motiverad. I enlighet härmed och med hänsyn till att penningvärdet sedan dess ytterligare fallit anser förbundet, att en höjning av inkomstgränsen numera är än mer befogad och att denna bör fastställas till ett belopp av åtminstone 5 500 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:t har till Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård för nästa budgetår föreslagit en medelsanvisning av 700 000 kronor. Enligt gällande bestämmelser må statsbidrag för ändamålet åtnjutas av djurägare, vilkens till statlig inkomstskatt taxerade inkomst ej överstiger 4 500 kronor och som ej heller påförts statlig förmögenhetsskatt. I motionerna I: 366 och II: 308 har yrkats, att ifrågakvarande inkomstgräns skall höjas till 7 000 kronor och att anslaget skall uppräknas i enlighet härmed.

Med anledning härav får utskottet erinra om att utskottet i följande haft att taga ställning till ett motionsvis framfört yrkande av liknande slag som det i de föreliggande motionerna. Därvid framhöll utskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande, nr 14, att då den senaste ändringen av inkomstgränsen trätt i kraft så nyligen som den 1 januari 1953, ytterligare erfarenhet borde vinnas, innan spörsmålet upptogs till förnyad prövning. Vid sitt ställningstagande hade utskottet även beaktat den omständigheten, att den pågående utredningen om ny veterinärtaxa skulle komma att beröra jämväl frågan om möjligheten att förbilliga djursjukvården för avlägset boende djurägare. Utskottet förväntade, att därvid också de i motionerna omförmälda synpunkterna komme att övervägas. Vad utskottet sålunda anförde beträffande följarens motioner äger enligt utskottets förmenande alltjämt giltighet. Utskottet avstyrker därför bifall till vad som yrkats i motionerna I: 366 och II: 308. Med hänsyn härtill och då medelsberäkningen synes vara väl avvägd i förhållande till den senast redovisade belastningen å anslaget, biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag under förevarande anslagspunkt.

I motionerna I: 28 och II: 36 har till en början hemställts om en utredning av möjligheterna att lämna statsbidrag även i sådana fall, då sjuka djur intages för vård vid djursjukhus och provinskliniker. Enligt utskottets mening förtjänar denna fråga att närmare övervägas. Såsom framgår av det utav veterinärstyrelsen i ärendet avgivna yttrandet, avses det emellertid att vid ovannämnda utredning om ny veterinärtaxa upptaga till övervägande jämväl nu angivna spörsmål. Utskottet förutsätter, att därvid även de i motionerna omförmälda synpunkterna kommer att beaktas. Vid sådant förhållande synes motionärernas ifrågakvarande förslag icke böra föranleda någon särskild utredning.

Vad slutligen gäller yrkandet i sistnämnda motioner om utredning angående ändrat förfarande vid beviljandet av statsbidrag från förevarande anslag har samtliga de hörda remissinstanser, som yttrat sig i frågan, utom en avstyrkt motionerna i angivna del. Ej heller utskottet finner skäl förelägga att förorda bifall till ifrågakvarande yrkande.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

1) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å motionerna I: 366 och II: 308, såvitt nu är i fråga, till *Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård* för budgetåret 1956/57 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor;

2) att motionerna I: 366 och II: 308, såvitt däri yrkats ändring av bidragsbestämmelserna, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

3) att motionerna I: 28 och II: 36, såvitt angår yrkandet om utredning av möjligheterna att lämna statsbidrag även i sådana fall, då sjuka djur intages för vård vid djursjukhus och provinskliniker, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

4) att motionerna I: 28 och II: 36, såvitt angår yrkandet om utredning angående ändrat förfarande vid beviljandet av statsbidrag från förevarande anslag, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 12 april 1956

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Anderberg, Lage Svedberg, Bertil Andersson, Eskilsson, Johan Persson*, Mossberger, Franzén*, Kristiansson och Uno Olofsson; samt

från andra kammaren: herrar Gustafson i Dädesjö, Johnsson i Kastanjegården, Andersson i Hyssna, Hæggbloom, Anthy*, Pettersson i Dahl, fru Lindskog, herrar Arweson, Jönsson i Gärds Köpinge och Johansson i Öckerö.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herr *Johan Persson*.